

Industrins leverans- och orderläge 1998-2008

NV0501

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
11	Statistikanvändning.....	5
A.12	Uppläggning och genomförande.....	5
A.13	Internationell rapportering.....	6
B	Kvalitetsdeklaration	6
B.0	Inledning	6
B.1	Innehåll	6
1.1	Statistiska målstorheter	6
1.1.1	Objekt och population.....	6
1.1.2	Variabler.....	7
1.1.3	Statistiska mått	7
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider	7
1.2	Fullständighet	7
B.2	Tillförlitlighet.....	8
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2	Osäkerhetskällor.....	8
2.2.1	Urval.....	8
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning	8
2.2.4	Svarsbortfall	9
2.2.5	Bearbetning	9

2.2.6	Modellantaganden	9
2.2.7	Prisindex.....	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	<i>Aktualitet</i>	10
3.1	Frekvens	10
3.2	Framställningstid.....	10
3.3	Punktlighet	10
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	10
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer.....	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation.....	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

Detta dokument avser referensåren 1998-2008. Det är framtaget 2013 av personal som inte arbetade på SCB under den perioden, och innehåller den information som var känd 2013. Det innebär att vissa uppgifter kan saknas eller vara bristfälliga, vilket kan vara av betydelse för förståelsen av kvaliteten i statistiken.

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Industrins leverans- och Orderläge

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100). www.scb.se/SOS

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation:

Postadress:

Besöksadress:

Statistiska centralbyrån

Box 24 300, 104 51 Stockholm

Karlavägen 100, Stockholm

Kontaktperson: Sofie Lord
Telefon: 08-506 945 87
Telefax: 08-506 945 71
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Sofie Lord
Telefon: 08-506 945 87
Telefax: 08-506 945 71
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken SFS 2001:99, förordning om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt SCB:s föreskrifter SCB-FS 2013:6.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Sekretess gäller för de uppgifter som lämnas in till undersökningen. Uppgifter som behövs för forskningsändamål kan dock efter särskild prövning komma att lämnas ut.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallring regleras enligt beslut från Riksarkivet. I dagsläget överförs primäruppgifterna till registret och registret bevaras i enlighet med RAMS 2007:64.

A.9 EU-reglering

Industrins leverans- och orderläge har omfattats av *Council Regulation (EC) no 1165/98, concerning short-term statistics.*

A.10 Syfte och historik

Statistiken har månadsvis belyst utvecklingen av leverans- och orderläget inom industrin, såväl totalt som uppdelat på branscher.

Industrins leverans- och orderläge har funnits som självständig statistikgren sedan 1970, men är sedan 1998 en delprodukt i en större undersökning. 1998 slogs tre separata undersökningar Industrins leverans- och orderläge, Industrins lager samt Industrins kapacitetsutnyttjande ihop till en undersökning, *Kortperiodisk industrienkät*. Idag heter undersökningen *Konjunkturstatistik för industrin*.

Sedan starten 1970 har flera metodförändringar genomförts. Exempelvis har insamlingen förändrats, från och med 2001 har endast orderuppgifter för företag med minst 50 anställda samtals in. För företag mellan 10 och 49 anställda har orderuppgifterna skattats med leveransuppgifter.

Tabellen nedan sammanfattar de kända förändringar som undersökningen genomgått mellan 1998-2008. Det finns en risk att ytterligare förändringar genomförts, men dessa var inte kända när detta dokument togs fram.

Tidpunkt	Händelse
Mars 1998	Tre undersökningar slogs samman till den gemensamma undersökningen Kortperiodisk industrienkät
Mars 1999	Nytt system för periodomräkning och imputering infördes
Mars 2001	Cut-off på 50 anställda infördes för rapportering av variablerna produktion, order och lager
Mars 2001	Urvalsramen definierades i mars istället för i november
Början av 2003	Mindre SNI-omläggning från SNI 92 till SNI 2002
Mars 2003	Insamling av månadsuppgifter skedde varje månad, tidigare vid 11 tillfällen per år
Januari 2004	Publicering tidigarelagd med 5 dagar för månadsprodukter och 15 dagar för kvartalsprodukter
Mars 2004	Webbblankett infördes som komplement till pappersblankett
Juni 2004	Annulerade order ska inte dras av vid rapportering av månadens ordergång enligt EU-förordning
Mars 2005	Industriproduktionsindex beräknades som ett kedjeindex, tidigare fastbasindex

Mars 2006	Undersökningen bytte namn till Konjunkturstatistik för industrin
Mars 2007	Rapportering av antal kalenderdagar och antal driftsdagar togs bort
April 2007	En blankettöversyn resulterade i ny utformning av blanketterna

11 Statistikanvändning

Statistiken har använts av myndigheter, enskilda företag och organisationer för branschstudier, marknadsanalyser och konjunkturbedömningar. Användare har varit främst Riksbanken, Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet.

Inom SCB har leveransuppgifterna använts som underlag i Nationalräkenskapernas kvartalsvisa beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP).

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken har under perioden avsett att mäta de kortsiktiga förändringarna i industrins leverans- och orderläge.

Uppgifter om leveranser och order samlades in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin (fram till 2006 hette undersökningen Kortperiodisk industrienkät). Rampopulationen har sedan 2001 definierats i mars varje år med hjälp av SCB:s företagsdatabas och omfattar företag inom näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri* (benämning enligt SNI 2007) med 10 anställda eller fler. Före 2001 definierades rampopulationen i november. Urvalets storlek mellan åren 1998 och 2008 har varit mellan 2000 till 2500 företagsenheter. Designen har varit stratifierat urval med obundet slumpmässigt urval inom strata, där stratifiering gjorts med avseende på branschtillhörighet och företagsstorlek. Varje år, med undantag av 2000, har ett nytt urval dragits där nya enheter har inkluderats, samtidigt som ett antal enheter har lämnat undersökningen. Från 2001 lämnar endast företagen med minst 50 anställda uppgifter om order.

Uppgifter om leveranser och order har samlats in med hjälp av webb- och pappersblanketter. Fram till 2004 användes enbart pappersblanketter. Granskning och eventuell rättning har genomförts av inkomna uppgifter. Därefter har totala leverans- och ordervärden skattats inom respektive bransch. Imputering har använts för att kompensera för både partiellt bortfall och objektsbortfall.

Uppgifter om prisförändringar, som använts för att fastprisberäkna leveranser

och ordergång, har hämtats från urvalsundersökningen Prisindex i producent- och importled.

Utifrån skattade leverans- och ordervärden har indexserier uttryckt i löpande och fasta priser beräknats och publicerats. Statistiken har speglat nivån på leveranserna respektive ordergången i förhållande till basåret. Under perioden 1998-2008 har basåret bytts vid två tillfällen. När basåret var 2000, innebar det att genomsnittet av 2000 års indextal var 100.

Industrins leverans- och orderläge har publicerats i form av pressmeddelanden samt tabeller och diagram. Från början av 2000-talet har Industrins leverans- och orderläge publicerats på SCB:s webbplats samt i Statistikdatabasen (tidigare kallad Sveriges Statistiska Databaser, SSD). Uppgifterna publicerades omkring 45 dagar efter referensmånadens slut fram till 2003. Från och med 2004 har uppgifterna publicerats omkring 40 dagar efter referensmånadens slut.

A.13 Internationell rapportering

Det är oklart om internationell rapportering genomfördes under dessa år.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Statistiken har under tidsperioden avsett att mäta och redovisa den månadsvisa utvecklingen av leverans- och orderläget för olika branscher inom näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri* (enligt SNI 2007). Statistiken har främst baserats på material som har samlats in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin (fram till 2006 hette undersökningen Kortperiodisk industrienkät). Kvalitetsdeklarationen har därför inriktats på den del av undersökningen som rör insamlandet av leverans- och orderuppgifter.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken har redovisat förändringen i leverans- och orderläget inom industrin, såväl totalt som uppdelat på ett visst antal branscher och MIG-grupper, Main Industrial Groupings, vilka är industrins huvudgrupper.

1.1.1 Objekt och population

Populationen har bestått av verksamhetsenheter inom näringsområdet *utvinning av mineral* och *tillverkningsindustri* (enligt SNI 2007) som tillhört ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk och där företagsenheten har 10 anställda eller fler. Verksamhetsenheten är en branschmässigt avgränsad del av företagsenhet.

Urvalsramen har definierats i termer av företagsenheter. Därför är urvalsobjekt företagsenhet, medan undersökningsobjekt är verksamhetsenheterna inom utvald företagsenhet. Från 2001 lämnar endast företagen med minst 50 anställda uppgifter om ordergång.

1.1.2 Variabler

De variabler som samlats in är värdet av leveranser och ordergång.

Leveranser har definieras enligt summan av försäljningsvärdena brutto (exkl moms, indirekta skatter och avgifter) av alla leveranser av egentillverkade varor och till varorna knutna industriella tjänster under månaden uppdelat på hemmamarknad och exportmarknad. Till exportleveranser har leveranser direkt till mottagare utanför den svenska tullgränsen (inkl direkt till frihamn) räknats. Leveranser till mottagare i Sverige som sedan exporterar varan har räknats till hemmamarknaden.

Order har definierats enligt värdet av varor av egen tillverkning som beställts under månaden av företagets kunder och skall produceras vid företagets arbetsställen uppdelat på hemmamarknad och exportmarknad. Värdena redovisas utan avdrag för eventuella annulleringar av tidigare order. Även beställningar som har inkommit och levererats under månaden ingår i ordersumman. En order kommer från hemmamarknaden om leveransen skall gå dit, i annat fall kommer ordern från exportmarknaden.

1.1.3 Statistiska mått

Resultaten har redovisats i form av indextal med olika basår under den aktuella tidsperioden. Då basåret var 2000 innebar det att genomsnittet av indextalen för år 2000 var 100. Leverans- och orderstatistiken har beräknats som ett fastbasindex.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultaten har redovisats fördelade på branschgrupper, aggregat och MIG-grupper.

1.1.5 Referenstider

Indextal har primärt beräknats för månad och angett månadens order respektive leveranser i förhållande till den genomsnittliga order- och leveransnivån under basåret.

1.2. Fullständighet

Statistiken har innefattat leverans- och orderuppgifter från företag i undersökningen Konjunkturstatistik för industrin med minst 10 anställda. De branscher som har ingått i undersökningen hör till näringsområdena *utvinning av mineral*

och *tillverkningsindustri* (enligt SNI 2007).

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Liksom i stort sett all statistik är även leverans- och orderstatistiken behäftad med viss osäkerhet. Statistiken har baserats på uppgifter som samlas in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin och i avsnitt 2.2 görs en genomgång av dess felkällor samt vilka konsekvenser de medfört.

2.2 Osäkerhetskällor

Bland osäkerhetskällorna som beskrivs nedan har förmodligen främst mätfelet bidragit till den osäkerhet som finns i statistiken.

2.2.1 Urval

Urvalsramen under den aktuella tidsperioden har bestått av runt 7500 företagsenheter, medan stickprovsstorleken har varierat mellan 2000-2500 företagsenheter. Eftersom statistiken varit baserad på ett urval av objekt har en avvikelse uppstått mellan observerat resultat och det resultat som man skulle ha erhållit om en totalräkning gjorts. Någon uppskattning av osäkerhetsmarginaler har inte gjorts.

2.2.2 Ramtäckning

Undertäckning har utgjorts av nyetablerade företag som vid urvalstillfället inte varit registrerade i företagsregistret. Övertäckning har utgjorts av de företag som varit nedlagda, men som trots det funnits med i ramen vid urvalstillfället. Urvalet till den gemensamma undersökningen har sedan 2001 dragits i mars varje år för att fånga upp de företagsförändringar som skett vid årsskiftet.

2.2.3 Mätning

Funktionellt avgränsade industriverksamheter inom utvalda företagsenheter har rapporterat uppgifter om leveranser. En företagsenhet som ingår i urvalet måste således ha åtminstone ett industriarbetsställe och det är endast den industriella verksamheten som ska rapporteras.

När företagen ska rapportera leveranser som avser industriomsättning finns en risk att företaget redovisat periodens totala omsättning beroende på att företaget inte kan särskilja industriverksamhet från övrig verksamhet. Framför allt mindre företag kan uppleva det problematiskt att särredovisa industriverksamhet från övrig verksamhet.

Eftersom många företag, främst mindre, inte har datasystem som stöder månadsrapportering av leveranser har antaganden gjorts om att mätfel finns i statistiken. Även feltolkningar av anvisningar leder till mätfel.

2.2.4 Svarsbortfall

Bortfallet i undersökningen Konjunkturstatistik för industrin har under den aktuella tidsperioden varit omkring 10-20 procent ej inkomna svar under en normalmånad.

Det finns en risk att bortfallet lett till en systematisk under- eller överskattning av statistiken. Imputering har använts i syfte att försöka kompensera för bortfallsfelet.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifter om leveranser och order har samlats in med hjälp av pappers- och webblanketter. För inkomna pappersblanketter har en förgranskning genomförts i samband med avprickning. Ofullständigt ifyllda blanketter har kompletterats på olika sätt innan de skickats vidare till dataregistrering.

Efter dataregistrering av pappers- och webblanketter har uppgifterna körts i ett mikrogranskningssystem. I mikrogranskningen har logiska kontroller och rimlighetskontroller gjorts där företag som har stor betydelse i branschen felsignalerats. Misstänkta fel har åtgärdats genom återkontakter i form av brev, telefonsamtal och på senare år även e-post.

En slutlig granskning har gjorts på aggregerade branschdata före publicering i samband med att de slutgiltiga resultaten beräknats.

2.2.6 Modellantaganden

Leverans- och orderstatistiken har påverkats av modellantaganden.

Från och med 2001 har endast orderuppgifter för företag med minst 50 anställda samtals in. För företag mellan 10 och 49 anställda har orderuppgifterna skattats med leveransuppgifter. Eftersom företag i storleksgruppen 10-49 anställda inte har undersökts vad gäller order, har antagandet om att orderuppgifter kan skattas med hjälp av leveransuppgifter utnyttjats.

2.2.7 Prisindex

För att erhålla indextal för redovisningsbrancherna i fasta priser har prisindex på beräkningsbranchnivå från undersökningen Prisindex i producent och importled för hemma- respektive exportmarknaden använts. Kvalitet och precision på dessa prisindex har således påverkat de slutliga indextalen för leveranser och order. Kvaliteten har påverkats negativt av att det för vissa beräkningsbrancher och år saknats prisindex vilket medfört att dessa skattats.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Någon uppskattning av osäkerhetsmått har inte gjorts.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Uppgifter om leveranser och order har från och med 2003 samlats in varje månad. Mellan 1998-2002 samlades uppgifter om leveranser och order in vid elva tillfällen per år, uppgifter för maj rapporterades på blanketten avseende juni i augusti månad. Uppgifterna har publicerats varje månad.

3.2 Framställningstid

Industrins leverans- och orderläge har publicerats omkring 45 dagar efter referensmånadens slut fram till 2003. Från och med 2004 har uppgifterna publicerats omkring 40 dagar efter referensmånadens slut.

3.3 Punktlighet

Publicering har skett enligt på förhand fastställd publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Något som varit betydande för jämförbarheten över tiden är de förändringar av näringsgrensindelning som gjorts under åren. Exempelvis användes SNI 92 från 1995. Vid övergången till SNI 2002 år 2003 gjordes en mindre korrigering, dock inte en omläggning till en helt ny näringsgrensindelning.

I samband med urvalsdragningen 2001 höjdes cut-off gränsen för de företag som skulle lämna uppgifter om order från 10 anställda till 50 anställda. Åtgärden påverkade jämförbarheten då företag med 10-49 anställda därefter imputerades. Imputeringarna för dessa företag baserades på lämnade eller imputerade leveransuppgifter.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det är oklart hur jämförbarheten mellan grupper varit under den aktuella tidsperioden.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Statistiken bör ha varit jämförbar med industriproduktionsindex eftersom leveransuppgifter använts i båda statistikprodukterna.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Industrins leverans- och orderläge har under den aktuella tidsperioden publicerats i form av pressmeddelanden, tabeller och diagram. Från början av 2000-talet har statistiken publicerats på SCB:s webbplats samt i Statistikdatabasen (tidigare kallad Sveriges Statistiska Databaser, SSD).

5.2 Presentation

Framgår av publiceringen.

5.3 Dokumentation

Dokumentation om undersökningen finns tillgänglig i form av Beskrivning av statistiken, som beskriver statistikens kvalitet, samt SCBDOK, som beskriver statistikens framtagning. Information om de slutgiltiga observationsregistren lagras i SCB:s databas MetaPlus. All dokumentation finns att tillgå på SCB:s webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Mikrodata som gör identifikation av objekt möjligt har inte lämnat ut. SCB kan på beställning utföra specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare, m fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat uppgiftsmaterial för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontakta:

Sofie Lord

telefon: 08-506 945 87

Anna Björkesjö

Telefon 08-506 943 73

e-mail fornamn.efternamn@scb.se alternativt konjind@scb.se.